

QK. 33, 2 a.

V c
3780

1830
5000

V
I
M
C

QK

ΥΠΟΜΝΗΣΙΣ,

Sive

DEHORTATIO

MAGIS, FACTA NON DEFUNCTORIE, AUT NEGLECTE AD ELECTOREM SAXONEM, à Grünthelio, sicut se facturum in se ob liberationem suam in Bohemorum gratiam receperat,

Ex Germanico in Latinum translata

à

G. O.

ANNO

M. DC. XX.

Nō ay mejor espejo, qué amigo vicio.

QK. 33, 29

Kat. I, 347.

DEHONRTATIO

MAGIS FACTA NON DEHONRTATIO

STORUM, AN NEGLECTE AD EFFECTUM

ZONEM, A Gaudibus, non lecturam

ob libertatem suam in libertatem

statim accipiet

In Gaudibus, non lecturam

G. G.

ANNO

MDCCXX

Reformation, non lecturam

ca
ci
ft
no
m
fi

m
ci
d
re
&
fa
ff
r
a
P
n
r
o

 Vi venerabile fidei Numen certissimum salutis humanæ pignus appellat illustris Historicus, Ethnicus tamen, ELECTOR SERENISSIME, eamque semper in civitate viguisse non paucis exemplis facundè commonstrat: me Christianum ut quisquam Gentilium in exsolutione promissi publici superet nunquam committam, tantum abest, ut infami famæ velificari velim.

Proinde quod me facturum esse in Bohemorum gratiam, quorum gratia, & beneficio precarium spiritum obtineo, antequam dimitterer in merecepi, scilicet ut te dehortarer ab instituto, quod calidus sanguis fudit, & tuæ caligini lucem adfunderem, in scitiæq; faculam allucerem; excusatum tu quidem uti spero, me habebis, si te verius nunc per Majorum præcepta, Majorum exempla edoceam, ac instruam, posteaquam, quod fieri assolet, prioris diei posterior præceptor extitit, cum, ne nequitiae, ac mendacii sordibus imbutum nobile portentum videar, tum, ut tibi liberè, quod Consiliarium probum, & doctum de-

A 2 cet,

cet, consulam, & justitiæ post liberationem
meam litem, in qua semper æqui & boni facti
respectus religiosa cum observatione versa-
tur, & cupiditas rationi cedit, nihilque utile,
quod parum honestum cēseri queat ducitur.

Duo autem sunt, de quibus hoc tempore
te certiores breviter, & compendio, at can-
didè juxta multorum Reipublicæ Candida-
torum communia suffragia utinam non fru-
straneo conatu reddendum esse duxi, Primū,
malè te ab Imperatoris Ferdinandi partib. sta-
re, Secundum, te tuis viribus, nisi deseras, &
desistas, ruiturum, & ultimam perniciem tibi
creaturum. Etenim quod ad illud attinet, fa-
teri me cum Losiis, Polnitzio, Schönbergio,
Töringio oportet, te amicitia intuitu eò pro-
cessisse, sed suasu, & hortatu ab initio concio-
natoris Aulici Doctoris Hoë, inquieti, turbu-
lenti, & detriti in plerisq; ingenii hominis, qui
nos oēs decepit, nec cernere potuit, Austria-
cos jem in eclipse esse, mox mox fatali perio-
do generalissimæ cōmittendos, cujus orbis,
& lex est, maxima minima facere. Non n. inter
tot myriadas Remp. aut regnum mihi dabis,
quod ex lapsu non in præcipitiū propenderit.
Idcirco resile, & quod iniquè apprehendi-
sti, sperne, & abjice, alioq; negotio otium tuum
expen-

5
expende, si deinceps Procerum in Ducatib. &
terris tuis vota, & gaudia in te enixè inclinare,
& tanquam in Consilii, Fortunæq; Principem
arctius declinare concupiscis.

Nam ut olim didicerim, & sciam adhuc,
quam potens, ac prævalidum amicitie vincu-
lum sit, neq; ulla ex parte sanguinis viribus in-
ferius: illud tamē nullo modo honestum, aut
laudabile, multo minus tutum, & stabilibus
nixum radicib. est, quod pessimo fundamen-
to corrupta voluntas contraxit. Esto itaque,
nullius boni sine socio jucundam possessionē
esse, & sincere fidei amicos præcipuè in adver-
sis reb. cognosci, in quib. quicquid præstatur,
totum à constanti, & maturâ benevolentia, &
faventiâ proficiscitur: tu tamen tibi persuade-
ri pueriliter patieris, Ferdinādum non meritò
affligi, & Austriacam familiam, quæ sibi ludos
in Juliacensib. provinciis fecit, non suo præfi-
dio, felicitatiq; tuæ, sed charitati cultum ero-
gare? Fraus est, fucus est, tuq; frustra es, neque
aliter Ferdinādus potest, aut vult, quam quod
Hispanus, cujus nutu, & arbitrio regitur, ac
gubernatur, neque aliter Hispanus, quam
quod Papa Romanus, & Jesuitæ suggerunt,
quos diu est, quod Doctor Hoë inter opta-
tos, inter amatos habere ceperit, ab iisq; Simo-

nidis cantilenas mutuatus fuerit, ut pulverem
tuis oculis & commodius, & cordatius offun-
deret, verè benevolus occisor, *ὄντις σφάκτις*, qualis
Orestes, qui trucidata matre Clytemnestra
parentale convivium velut in illius honorem
exhibuit, quemadmodum altioris classis viri
fatis superq; norunt.

Cui hoc consequens est, ut cum te adver-
sus Evangelicos stimulat, tua extollit, Bohe-
morum Regem Fridericum, quem tamen
ante tubam non trepidare constat, extenuat,
Germaniæ Principes carpit, & Reformatos
status subfannat, ornamenta magis oris, *ἀργύρια
πρόσωπον*, depromat, quam pectoris, quæ nulla
possidet, tu verò, cum temerè credis, cum in-
consultè indulges, cum stultè sequeris, lentè
conficiaris, & intereas cum pulvisculo ob su-
bitos, & vehementes istos impulsus, quibus
concussus nec tua pericula dispicere, nec alie-
na facta iusta æstimatione prosequi vales, vel,
si mollius omnino loqui oportet, ob errorem
qui vanis concitatus imaginibus culpæ te im-
plicavisti.

Hunc si latius explicem, & quam latè in te
vagetur, si complecti coner, vitio, de quo lo-
quor, sim obnoxius. Verùm illud fidenter di-
cam, ita evenire necesse esse, quoties iis auscul-
tamus

7
tamus, qui è cunabulis se sapere venditant, &
è templo in curiam inverecundè irrumpen-
tes baculū Moysis, & thuribulum Aaronis ne-
fariè, & deperditâ fronte confundunt. O sæ-
vuum, & infestum bonis judiciis ævum! Si
intolerabiles videntur cerdones, aliive ex sto-
lido vulgo, & sordidata plebecula fungi, qui
mœnia natalis soli nondum egressi, in convi-
viis, in foro, in tonstrinis voculas quasdam
exoticas aucupati ingenti cum fermento ver-
naculæ inferciunt: quis non irascatur, quan-
do videt, hac imprimis tempestate, ubi ma-
gnos Atlantes cœlum istud Reipublicæ Ro-
mano Germanicæ fessum, & ignes prudentiæ,
non scintillas desiderat, Virum ambitione tu-
midum, cerebro crassum, virtutibus exilem,
Ecclesiæ destinatum, Juris, Historiarumque
imperitum, & civilium negotiorum ignarum
politicis deliberationibus supra sortem suam,
supra ingenium interesse, audiri, magnifici?
Recordor me legisse, Rudolphum Agrico-
lam Frisium, Virum literatissimum, Senatui
Antuerpiensi summa tum fide, tum facundia
quondam suasse, ut ludo literario præfice-
rent aliquem, qui bonas literas didicisset, nec
infanti Theologo, aut Physico id muneris
committerent, qui cum se quacunque de re
dicere

dicere posse confiderent, ipsum dicere quid
 esset ignorarent. Et tu ferre potes Conciona-
 torem Aulicum tuarum curarum participem
 esse, & in Consilio politico reperiri, qui studia
 civilis vitæ per nullos numeros exercuit? imo
 quem leges intra suos cancellos cōstringunt,
 nihilque aliud scire, agere jubent, quam divi-
 na mysteria populo enunciare, simpliciori-
 bus viam salutis æternæ monstrare, gregemq;
 sibi commissum sectari pietatem, averfari sce-
 lus non tam monitis quàm exemplo docere.
 Quid enim is faciet inter purpuratos solidæ
 humanæque prudentiæ Magistros nisi quod
 canis in balneo? Quasi verò non aliud noctua
 fonet, aliud cornix? Duriorem me, quam par
 est, arbitrari noli. Apibus licet fucos aculeo
 quidem carentes, furaces tamen præsepibus
 depellere. Cur non itidem mihi pro viribus
 liceat eiusmodi fucos curiosæ factionis, & o-
 mnibus crabronibus aculeatiores à principis
 larario arcere? Tu, si sapias, me sequere, vel Du-
 cem Parmensem imitare. Is, cum ante trede-
 cim annos in nuptiis primariæ fœminæ pro-
 vincialis in hiplomachiam, larvatorumque
 pompam sumbtus erogasset, & concionator
 Iesuita publicè clamaret, pretium illud in res
 ludicras impēsū potuisse ad Pontificia sub-
 sidia

9
fidiã contra Venetos dari, concionatorem
importunum actutum terris suis exire jussit,
idq; laudi deputatum fuit, cum in Republ. fe-
rendi non sint, qui superioris injussu ad bel-
lum subditos exhortantur, quorum munus
est pacem prædicare, cum vitiis bellum gere-
re, & mundum ad pœnitentiam vocare.

Hæc de primo, quod decisionem secundi
capitis secum trahit. Nam qui læta & prospera
tibi promittas, & non tandem potius ipsarum
miseriarum experimento eniteas, qui jugum
cum meretrice Babylonica trahis, Iberi fero-
ciam, fastum, superstitionem, pervicaciam a-
lis, in propriæ religionis socios sævis, causis le-
vissimis facem furorib. ministras, commento
& prætextu tantum, proditores in sinu foves,
Fati ordinem, & jura invertere, aut remorari
fatagis. Non enim cœli suffragatio adjuvat
Tyrannos, non idololatrarum protectores,
non religionis spoliatores, non sacrilegiorum
patronos, non vicinix turbatores, non Natu-
ræ tortores, & carnifices. Nec si nō statim de-
bita supplicia Deus exsolvit, securum te, aut
indemnem puta. Lento gradu ad vindictam
sui divina procedit ira, tarditatemq; supplicii
gravitate compensat.

Quin etiam fieri potest, ut dedecore filio-
rum

B

rum

rum mortuus poenas rependas, quos vivus effugeris. Aut te tam fortem esse tibi ipsi imaginari, & instructum ab ærario, milite, ut diu belligerari pro amico possis, si penitus sententia staret, Hispanicum Solem in omni vitæ cursu comitari, fortè ne vulgus jocetur, amicitiam illorum in consortione deliciarum, & luxuriæ apud te contabuisse. Valdè erras, si sic statuis, & fortunæ tuæ vitreæ erunt, cum splendebunt armorum stricturæ, nec aliter nuda Misnia, jejuna Thuringia salva manebit, quam studiis istis pacatioribus, quib. populus lupulum colligit, & se ligonibus exercet. Squallent enim abductis arua colonis, & nimius Principis tui similis in militiam adfectus nunquam non Reipublicæ prævaricatus est, & subditorum facultates etiam opulentissimas, fertilissimas præcipitavit.

Multo minus nimio operè tibi place, & cristas erige ob unius oppiduli demolitionem in Lusatia. Volubilis Fortunæ complura exempla, constanter propitiæ admodum pauca numerari possunt. Et quod facili manu robur assumit, ad mobilitatem, & interitum se componit, ejusque vicissitudini necem debet. Quin totam Silesiam te devicisse pone, tantisper scilicet impossibilem casum. Quâ

con.

conscientiâ habebis, aut alii trades tantâ civi-
um expilatione, tanto sanguine, tot viduita-
tibus, tot orbitatibus emptam? Quando-
quidem cædibus sævire in immeritos, aut le-
viter noxios immanis est ferociæ. Fatuus ve-
rò optimo jure conseberis, si fatum propulsa-
re ab Austriacis desudaveris, quod sumus Di-
ctator præscribit. Auctio Rerum publicarum,
Regnorum comites habet curas, seditiones,
motusque crebros, & cum jam ventum ad
summum est, astra, & stellæ in excidium con-
jurant cum Sarpedone.

Altius oratio progredi gestit. Quid aliud a-
gis, dum Ferdinando militas, quam ut Hispa-
nicæ libidini satisfiat, & Pontificiis sacerdotib,
rasæ turbæ, & ex iis Primati Romano Pontifici
benè esse liceat? nimirum, sicut ipsi accipiunt,
& interpretantur, ut Jurisdictio Papalis reti-
neatur, conservetur, neq; absq; cura sint, quod
nolunt, congerendæ pecuniæ; absque tyran-
nico satellitio, ferratis copiis, exploratoribus,
equis, mulis, tubis, bellis, stragibus, triumphis,
tumultibus, foederibus, pugnis, & omnibus reli-
quis, quibus imperium administrari nequit.

Egregia, si D I I S placet, institutio, & Lu-
therano principi conveniens actio, tibi que
à Nobilitate Misnicâ inter alia jam antè
obje-

objecta, defendere eos in istis in quibus vides, ut maximè animus adsit, verâ fide, & salvificâ gaudeant, quod falsum, & absurdum, ocium illis non esse Apostolico fingendi munere. Nā quos tot curarū millia diuersos trahunt, dum seculi negotia pertractantur, dum tributa, vectigalia imponuntur, dum scribitur delectus militum, dum panguntur, & rescinduntur fœdera, dum coercentur qui detrectant imperium, dum præsides urbibus dantur, dum in fidelitate retinētur qui ad res novas spectant, dum expugnantur hostes, dum muniuntur arces, extruuntur castella, dum amandantur prophanæ legationes, dum supplices libelli leguntur, dum cōviviis excipiuntur Satrapæ, dum ad honores provehūtur amici, dum depelluntur qui locum dare jubentur felicioribus aut gratioribus, dum alia fiunt, quæ nec meminisse libet, tamen fieri in tot opum, subditorum, provinciarum copia, & amplitudine necesse est, nullus locus officio pastoritio relinquatur.

Tu vero, qui Hispanico nomini faves, & Germanicam nostram legum domicilium, literarum Gymnasium, curiam dignitatū, verticem mundi, libertatis patriā Iberiæ omnium legitimarum societatum nocentissimæ
pesti

pesti postponis, num eam Babylone antiqui-
 rem, Carthagine opulentiorem Troja firmio-
 rem, Thebis populosiorē, Coryntho munitio-
 rem, Tyro amœniorem, Byzantio fertiliore,
 Camefena seu Janiculo altiorem, Aquileja in-
 expugnabiliorem esse existimas? Perierunt i-
 stæ tam insignes & nobiles urbes, tantis flo-
 rentes virtutibus, à tam præstantibus defen-
 sæ viris. Et tu stabilitatem polliceris Diabolicæ
 Hispaniæ, tot tantisque obrutæ vitiis, tot fre-
 quentate vitiosis, prædonibus, piratis, latro-
 nibus, parricidis, lenonibus, inæstuosis, Sodo-
 mitis? Præstaret utiq; te tibi tuisq;, & neminē
 nō sibi ac suis violentas afferre manus, ut Ger-
 manorum campi Alemannorum ossa redole-
 rent potius, quam hominum nequissimorū
 execrabilib. corporibus, & piacularibus sacris
 lastrandâ in habitatione foeterent. Quid enim
 per Deum immortalem aliter operantur, &
 laborant, quam ut rationem doctis, morem
 gentibus, naturam brutis adimant, quod ego
 sine stupore cogitare non possum, sine rubo-
 re non audire, sine pudore corā te narrare non
 audeo. Unicum addo, ut conspirationem Pa-
 pæ cum his cernas clarius, idq; Oratoris, & Ju-
 reconfulti Tubingensium Clar. Thomæ Lan-
 si est. Quemadmodum Heliogabalus, lupus

hominum, ignem virginum Vestalium perpetuum, & omnes Romanas religiones extinguere voluit, atq; efficere, ut Imperator Helioabalus Deus unus, & solus ubique terrarum coleretur: ita Hispani omnibus modis contendunt, ut clariss. sinceræ Christianæ religionis lumine, & una aliis sectarum fatuis ignibus deletis, unicum Inquisitionis idolum inter perpetua, & cruenta carnis humanæ sacrificia toto terrarū orbe celebretur. Verè humanæ carnis sacrificia appellavit, cum religionis Hispanicę basis nō alia sit, quam sanguinaria Inquisitio: quæ ubi primum comperit aliquem in quodam Fidei capite à Romana Ecclesia dissentire, confestim opponit ei syllogismū ex igne, aqua, rota, aut laqueo cōfectum, qui fortius, quam qui primæ figuræ in scholis ob duplicem illationis, & evidentix necessitatem dicuntur, concludat, atque ubi mors necessariò ingrediatur conclusionem.

Ipse nunc vide, & dispice, an aliis Augustanæ confessionis principibus, & statibus absq; causa in Religione suspectus sis, cum non omnes, quæ pectore latent, ore proferant, sed facta animi recessus declarent, scilicet dum facis quod Theologi Witēbergenfes damnant, Jenenses, dissvadent, Agnati tui Principes, Co-
bur-

burgenses, & Vinarienses averfantur, & in gratiam Papistarum parentes liberis, nepotes avivis, maritos uxoribus, uxores maritis, clientes patronis, heros ministris, urbes templis, templa sacerdotibus, montes gregibus, campos frugibus orbos relinquis.

Alium se præstitit Elect. MAURITIUS mala quidē mercede doctus antea audaciam, fiduciamq; peccandi imitatione falsa eruditus, sed postea tantam laudem meritis, quantam tu nunc reprehensionem, qui cum intelligeret, Carolum V. Germaniæ libertatem, & jugulum suis bellis petere, honestè, & alacriter deseruit, cujus partes non nisi turpiter hucusque & impiè sectatus fuerat. Quapropter assurge, & firmate, teq; ipsum recognoscens ad poenitentiam propera. Excute cōsternationis plenos affectus, ac nunq̃ sine tormento sui violentos *Iræ & Odium*. Desine sæva jussa, continuas accusationes, fallaces amicitias, perniciē innocentium, & easdem exitii tui causas conjungere. Disce infelicissimo consilio, eventuq; omnibus ætatibus tentatum, pluribus unitissimis, & pro patriæ libertate in desperationem, & cōsumptionem usq;, ut Numantini, Brunswicens. pugnare, multoq; lapsātem sanguine spiritū pro sacris publ. effundere paratissimis
infer.

inferre cladem. Compesce proditores, & occultum, insidiosumque malum Perfidiam latebris suis extrahe, & confige, cujus efficacissimæ vires sunt mentiri, decipere: fructus in aliquo admissio scelere consistit. Denique crudelitatis horridum habitum, truculentam faciem, violentos spiritus, vocem terribilem, os minis, & cruentis imperiis refertum exue, & depone. Nam hæc ita in te quondam Daniëlem Eremitam acutè non minus, quam rectè notasse te non fugit. Etenim quem modum sibi ipsa statuet, si ne fugillationis quidem frænis fuerit revocata? ad summam, cū penes illam sit timeri, penes nos odisse. Contra pacem amplectere, subditis tuis parce, æqua humanitate pressos audi, irruentes in tuas provincias Ungaros egressu ex Bohemia tuo siste, & remitte, faciliorem fidem periculo amplius non expone, nec ullum tuo fundo facultates adjecturum crede, qui suas decoxit, & patrimonio spiritum interclusit, ne dum ferrum cōcoquere sibi per somnium facile esse autumas, interim nullius res tuta, domus clausa, vita septa, pudicitia munita contra militis cupiditatem, & audaciam existat, ad-
eoque

-----*brevibus pereant ingentia causis.*

Impe-

*Imperium tanto quæsitum sanguine, tanto
 Servatum, quod mille ducum peperere, labores,
 Quod tantis Romana manus contexit annis,
 Proditor unus iners angusto tempore vertat,
 Quidquid delirant Reges, plectantur Achivi:*
 quod Poëtæ verbum est, sed ab altiori sensu,
 & ultra captum plagosi cujusdam in trivio
 pueros docentis Orbilii.

Et hæc sunt, SERENISSIME ELECTOR,
 quæ tibi laconicè indicare volui, debui: qui-
 bus si obsecundabis, & menti trades, Docto-
 remque Hoë impotentia, superbia misera-
 bile mancipium, planeq; post familiariorem
 cum Cleselio conversationem dementatum
 tanquam piacularem victimam aulâ extur-
 babis, aut, quod mitius est, ejus instigationi-
 bus impropterum obstabis, & consiliis absti-
 nebis, aliosque ardeliones, & Dolones, qui ti-
 bi festucam pro trabe supponere solent, vita-
 bis, atque novæ Constantia, Prudentiaque
 litabis; Tantali Saxum capiti tuo imminens
 excuties, civilis tragœdiæ carnificinam effu-
 gies, & vives profectò, & in gloriam venies,
 in æstimium posteritatis, ætatemque feres,
 & latè ibis, diuquè ibis, Tu, & Filii tui, ac ve-
 strorum temporum rectitudini ignaræ frau-
 dum, technarum parendi facilitas imputabi-
 tur,

C

tur,

tur, Egoque te decoro ellogio commenda-
 bo, & dicam brevi, at fideli, & diserta laude
 Exemplar *ἀνδρὸς ἑπολιτικῆς καὶ εὐφραγῆς*, nec ulla gens,
 ulla natio futura est, quæ non loquatur
 affatim, & confiteatur publicè, Fortunam
 honoris Electoralis parti majorem te benefi-
 ciis suis reperisse, emendationem animi, &
 sanctitatem dignitatibus, atq; beatitudini-
 bus æternæ memoriæ tradendis
 æquiparasse.

D I X I.

a-
le
s,
ur
m
fi-
&
p
p
d
re
id
p
ca
ca
da
p
n
id
p
p
x
g
m
&
ft
ub

ULB Halle

3

004 800 893

VD 17 7c

7/c 3780 64

cet, co
meam
respect
tur, &
quod p
Duc
te certic
didè jux
torum
straneo
malè te
re, Secu
desistas
creatur
teri me
Töring
cessisse,
natoris
lenti, &
nos oës
cos jem
do gene
& lex est
tot myri
quod ex
Idcir
sti, spern

rationem
boni facti
one verfa-
que utile,
ducitur.
tempore
o, at can-
Candida-
non fru-
xi, Primū,
artib. sta-
teferas, &
itiam tibi
ttinet, fa-
nbergio,
u eò pro-
o concio-
ti, turbu-
ninis, qui
, Austria-
ali perio-
jus orbis,
on n. inter
hi dabis,
penderit.
rehendi-
tiū tuum
expen-

